

Jurisprudentie

Zaak C-616/13 P

Productos Asfálticos (PROAS), S.A. tegen Europese Commissie

„Hogere voorziening — Mededingingsregelingen — Artikel 81 EG — Spaanse markt van wegebouwbitumen — Marktverdeling en prijsafspraken — Onredelijk lange duur van de procedure bij het Gerecht van de Europese Unie — Onredelijk lange duur van de procedure bij de Europese Commissie — Hogere voorziening over de proceskosten”

Samenvatting – Arrest van het Hof (Vijfde kamer) van 9 juni 2016

1. *Mededinging — Geldboeten — Bedrag — Vaststelling — Inbreuken die uitsluitend wegens de aard ervan als zeer ernstig worden aangemerkt — Verplichting om een concrete weerslag op de markt aan te tonen — Geen*

(Art. 101 VWEU; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 47; verordening nr. 1/2003 van de Raad, art. 23, lid 2; mededeling 98/C 9/03 van de Commissie, punt 1 A)

2. *Mededinging — Geldboeten — Bedrag — Rechterlijke toetsing — Volledige rechtsmacht — Wettigheidscontrole — Draagwijdte en grenzen — Volledige rechtsmacht uitsluitend voor het bepalen van de hoogte van de opgelegde geldboete — Geen fout van het Gerecht*

(Art. 101 VWEU, 102 VWEU, 261 VWEU en 263 VWEU; verordening nr. 1/2003 van de Raad, art. 23, lid 2, en 31)

3. *Hogere voorziening — Middelen — Onjuiste beoordeling van de feiten — Niet-ontvankelijkheid — Toetsing door het Hof van de beoordeling van de feiten en de bewijzen — Uitgesloten, behoudens het geval van onjuiste opvatting*

(Art. 256, lid 1, VWEU; Statuut van het Hof van Justitie, art. 58, eerste alinea)

4. *Hogere voorziening — Middelen — Toetsing door het Hof van de weigering van het Gerecht om maatregelen van instructie te gelasten — Toetsing door het Hof van de beoordeling door het Gerecht van de noodzaak om de gegevens aan te vullen — Omvang*

(Art. 256, lid 1, VWEU; Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 64 en 66, lid 1)

5. *Mededinging — Administratieve procedure — Verplichtingen van de Commissie — Inachtneming van een redelijke termijn — Nietigverklaring van het besluit waarbij een inbreuk wordt vastgesteld wegens een buitensporig lange duur van de procedure — Voorwaarde — Aantasting van de rechten van verdediging van de betrokken ondernemingen*

(Art. 101 VWEU en 102 VWEU; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 41, lid 1; verordening nr. 1/2003 van de Raad)

6. *Mededinging — Geldboeten — Vaststelling — Niet-inachtneming van het beginsel van de redelijke termijn van de administratieve en de procedure in rechte — Schending die op zich de verlaging van de geldboete niet rechtvaardigt*

(Art. 101 VWEU en 102 VWEU; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 41, lid 1; verordening nr. 1/2003 van de Raad)

7. *Gerechtelijke procedure — Duur van de procedure voor het Gerecht — Redelijke termijn — Geschil over het bestaan van een inbreuk op de mededingingsregels — Niet-inachtneming van de redelijke termijn — Gevolgen — Niet-contractuele aansprakelijkheid — Samenstelling van de rechtsprekende formatie*

(Art. 101 VWEU, 102 VWEU, 256, lid 1, VWEU, 268 VWEU en 340, tweede alinea, VWEU; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 47, tweede alinea)

8. *Gerechtelijke procedure — Duur van de procedure voor het Gerecht — Redelijke termijn — Beoordelingscriteria*

(Art. 101 VWEU, 102 VWEU, 256, lid 1, VWEU, 268 VWEU en 340, tweede alinea, VWEU; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art. 47, tweede alinea)

9. *Hogere voorziening — Middelen — Middel gericht tegen de beslissing van het Gerecht over de kosten — Niet-ontvankelijkheid in geval van afwijzing van alle andere middelen*

(Art. 256, lid 1, VWEU; Statuut van het Hof van Justitie, art. 58, tweede alinea; Reglement voor de procesvoering van het Gerecht, art. 87, lid 2)

1. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punten 33, 34)

2. In procedures op grond van de artikelen 101 VWEU en 102 VWEU geldt de volledige rechtsmacht van het Gerecht, anders dan het geval is met de wettigheidstoetsing van artikel 263 VWEU, uitsluitend voor het bepalen van de hoogte van de geldboete. Bij de uitoefening van die rechtsmacht maakt het Gerecht geen beoordelingsfout door te oordelen dat de Commissie het basisbedrag van de aan een onderneming wegens schending van de mededingingsregels opgelegde geldboete op goede gronden heeft vastgesteld zonder rekening te hoeven houden met de concrete weerslag van de ten laste gelegde mededingingsregeling op de betrokken markt.

Verder impliceert het enkele feit dat het Gerecht in de uitoefening van zijn volledige rechtsmacht, wat de aan die onderneming opgelegde geldboete betreft, verschillende elementen overneemt uit de beoordeling die door de Commissie in het besluit houdende oplegging van de geldboete is verricht en waarvan de rechtsgeldigheid reeds is vastgesteld, niet dat geen volledige toetsing door het Gerecht heeft plaatsgevonden.

(cf. punten 43, 44, 48, 51)

3. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punt 52)

4. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punten 66, 67)

5. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punt 74)

6. In mededingingszaken kan de omstandigheid dat het recht op eerbiediging van een redelijke termijn vanwege de lange duur van de administratieve procedure en van de procedure in rechte is geschonden, op zich niet ertoe leiden dat de geldboete wordt verlaagd die aan een onderneming is opgelegd naar aanleiding van de betrokken inbreuk.

(cf. punt 74)

7. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punten 81, 82)

8. Een verzoek dat strekt tot herstel van de schade veroorzaakt door de niet-inachtneming van een redelijke procestermijn door het Gerecht, kan niet rechtstreeks aan het Hof van Justitie worden voorgelegd in het kader van een hogere voorziening, maar moet bij het Gerecht zelf worden ingediend, waarbij het zo is dat een beroep tot schadevergoeding een effectief rechtsmiddel vormt.

Indien het echter duidelijk is, zonder dat partijen dienaangaande nadere gegevens hoeven over te leggen, dat het Gerecht zijn verplichting om de zaak binnen een redelijke termijn te berechten op voldoende gekwalificeerde wijze heeft geschonden, dan kan het Hof die schending vaststellen.

Er is sprake van schending van het beginsel van een redelijke termijn wanneer de duur van de procedure bij het Gerecht, namelijk bijna vijf jaar en negen maanden, waarbij er met name bijna vier jaar en twee maanden zijn verstreken tussen het einde van de schriftelijke behandeling en de terechtzitting zonder dat er proceshandelingen zijn verricht, niet kan worden verklaard door de aard, de complexiteit of de context van de zaak.

(cf. punten 81, 83, 84)

9. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punt 88)